

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра економіки та соціальних дисциплін

ПОГОДЖЕНО:

Начальник кафедри,
доктор економічних наук, професор
Гончаренко О.Г.

«___»_____2019 р.

СИЛАБУС

**навчального курсу «Історія України»
спеціальність 081 «Право»
форма навчання: денна**

РОЗРОБНИК:

доцент кафедри,
кандидат історичних наук

Попружна А.В._____

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри економіки та
соціальних дисциплін

Протокол № __ від «__»_____2019 р.

Кредити та кількість
годин:

3 кредити ECTS; години: 20 лекційних, 26
семінарських, 44 самостійна робота.

Чернігів - 2019

Анотація курсу

Історія України є нормативною дисципліною для студентів усіх спеціальностей системи вищої освіти. Вона покликана допомогти майбутньому спеціалісту з вищою освітою знати основні історичні події, факти, явища, закономірності історичного процесу, підвищити рівень історичної свідомості і політичної культури. Вивчення цього курсу безпосередньо впливає на формування наукового світогляду і загальної культури, дає можливість зрозуміти зміст, характер та особливості історичного розвитку України, генезису української нації в контексті всесвітньої історії.

Вивчення історії України дає можливість майбутньому спеціалісту глибше усвідомити своє місце у навколишньому світі, виразніше відчувати значення своєї майбутньої праці і можливі шляхи її вдосконалення.

Головною метою вивчення дисципліни «Історія України» є виховання людини на засадах патріотизму, формування особистості, інтелекту, усвідомлення власної причетності до державотворчих прагнень українського народу. Ця дисципліна тісно переплітається з історією української культури, історією держави і права України, філософією, соціологією, та складає підґрунтя для адекватного розуміння змісту багатьох правничих дисциплін. При вивченні цієї дисципліни буде зроблено ставку на поєднання традиційних (звичних) форм роботи – лекція, обговорення питань семінару, а також використовуватимуться робота з текстами, організація диспутів, написання творчого завдання-есе. Вивчаючи цей курс ви матимете можливість долучитись до дискусій з приводу важливих питань вітчизняної історії.

Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія України» є вивчення: типів цивілізацій у давнину; ранньої історії України; геополітичного становища українських земель; княжої доби; Київської держави; місця Середньовіччя у всесвітньо-історичному процесі; проблем становлення національних держав у Західній Європі; Галицько-Волинської держави; Європи на початку Нового часу і проблеми формування цілісності європейської цивілізації; України за Литовсько-Польської та Польсько-козацької доби; доби козацько-гетьманської держави; основних тенденції розвитку всесвітньої історії у ХІХ ст.; України у складі Російської та Австро-Угорської імперій; всесвітньо-історичних процесів ХХ ст.; шляхів розвитку України.

Організація навчання
Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семинари	Практичні заняття	Самостійна робота
Розділ 1. Стародавня історія України						
1	Тема 1: ВСТУП. Предмет і завдання курсу	6	2	2		2
2	Тема 2. Первісне суспільство.	4		2		2
Розділ 2. Середньовічна Україна						
3	Тема 3. Східні слов'яни і Київська Русь.	8	2	2		4
4	Тема 4. Південно-Західні землі Русі в період роздробленості (XIII – п.п. XIV ст.).	4		2		2
5	Тема 5. Україна під владою Литви і Польщі	6	2	2		2
Розділ III. Нова історія України						
6	Тема 6. Національно-визвольна революція українського народу середини XVII ст.	8	2	2		4
7	Тема 7. Україна в другій половині XVII – XVIII ст.	6		2		4
8	Тема 8. Українські землі під владою Російської і Австрійської імперій в XIX ст.	8	2	2		4
Розділ IV. Новітня історія України						
9	Тема 9. Україна на початку XX ст. та національно-визвольні змагання 1917-1921 рр.	8	2	2		4
10	Тема 10. Україна в умовах утвердження тоталітарного режиму 1921-1938 рр.	8	2	2		4

1 1	Тема 11. Україна в роки другої світової війни 1939-1945 рр.	8	2	2		4
1 2	Тема 12. Україна у післявоєнні десятиріччя та до її незалежності.	8	2	2		4
1 3	Тема 13. Україна – незалежна держава	8	2	2		4
Всього годин за курсом		90	20	26	0	44

Завдання до семінарів та практичних занять

Семінарські заняття

Готуючись до семінарського заняття Ви маєте підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх (!) питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, навіть за умови вашої присутності на семінарі, оцінюється в 0 балів.

Плани семінарських занять

Тема 1. ВСТУП. Предмет і завдання курсу.

1. Характеристика основних періодів історії України.
2. Зв'язок історії України з іншими дисциплінами.
3. Музей – сховище джерел історії. Історичні музеї України.
4. Класифікація джерел історії.
5. Допоміжні історичні дисципліни.
6. Функції історії.

Література: основна № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 18; допоміжна № 10.

Тема 2. Первісне суспільство.

1. Стоянки найдавніших людей на території України.
2. Трипільці – духовне, соціальне і політичне життя.
3. Характеристика соціально-економічного та політичного життя кіммерійців.
4. Скіфи та їх держава.
5. Сармати – історичний портрет.
6. Античні міста-держави (поліси) Північного Причорномор'я.

Література: основна № 1- 4, 5, 6-8, 10, 18; допоміжна № 2, 10.

Тема 3. Східні слов'яни і Київська Русь.

1. Соціально-економічний і політичний устрій давніх слов'ян.
2. Становлення Київської держави (Олег, Ігор, Ольга, Святослав).
3. Реформи княгині Ольги.
4. Хрещення Русі та його історичне значення.
5. Київська Русь за правління Ярослава Мудрого.
6. Правління Володимира Мономаха.
7. Зовнішня та внутрішня політика київських князів.
8. Перші згадки про етнонім «Україна».

Література: основна № 1, 2, 4, 13, 18; допоміжна № 4, 10, 16.

Тема 4. Південно-Західні землі Русі в період роздробленості (середина XIII – п.п. XIV ст.).

1. Причини роздробленості Київської Русі.
2. Монголо-татарська навала і Київська Русь.
3. Встановлення Іга Золотої Орди на землях давньоруської держави.
4. Галицько-Волинське королівство та його значення.
5. Зовнішня і внутрішня політика Данила Галицького.

Література: основна № 1, 2, 4, 17, 18; допоміжна № 4, 10.

Тема 5. Україна під владою Литви і Польщі

1. Приєднання українських земель до ВКЛ.
2. Українська шляхта XV-XVI ст.
3. Виникнення козацтва і заснування Запорозької Січі.
4. Наслідки Люблінської унії 1569 р.
5. Берестецька унія 1596 р. та її значення.
6. Козацькі повстання наприкінці XVI ст. та у п. п. XVII ст.

Література: основна № 1, 2, 4, 7, 8, 10,11; допоміжна № 4, 8, 10.

Тема 6. Національно-визвольна революція українського народу середини XVII ст.

1. Військово-політичні події 1649-1653 рр.
2. Зборівська битва і договір: історичне значення.
3. Битва під Берестечком і Білоцерківський мирний договір.
4. Молдавські походи козацтва.

5. Батозька битва і Жванецька облога.
6. Переяславсько-московський договір 1654 р.
4. Продовження і завершення Національно-визвольної революції у 1654-1658 рр.

Література: основна № 1, 2, 4, 7, 8, 10, 16, 18; допоміжна № 1, 4, 10, 15.

Тема 7. Україна в другій половині XVII – XVIII ст.

1. Слобідська Україна у другій половині XVII ст.
2. Лівобережна Україна у другій половині XVII ст.
3. Гетьманування І. Мазепи.
4. Боротьба старшини проти колоніальної політики Росії (І.Скоропадський, П.Орлик, П.Полуботок, Д.Апостол).
5. Доля Січі у XVIII ст.
6. Визвольна боротьба на Правобережжі (Гайдамацький рух, Коліївщина).

Література: основна № 1-6, 10, 18; допоміжна № 4.

Тема 8. Українські землі під владою Російської і Австрійської імперій в XIX ст.

1. Ознаки національного Відродження в Наддніпрянській Україні у XIX ст.
2. Західноукраїнські землі у XIX ст.: економічне, політичне, духовне життя.
3. Суспільно-політичні рухи у XIX ст. (Громади, москвофіли, народовці, націонал ідеологи).
4. Промисловий розвиток українських земель у складі імперій.

Література: основна № 1, 2, 5, 7, 8, 10, 18; допоміжна № 4, 10.

Тема 9. Україна на початку XX ст. та національно-визвольні змагання 1917-1921 рр.

1. Криза Російської імперії на початку XX ст.
2. Україна в роки Другої світової війни.
3. Українська національно-визвольна революція 1917-1921 рр.:
  - 3.1. Центральна Рада і проголошення УНР;
  - 3.2. Гетьманат П. Скоропадського;
  - 3.3. Директорія.
4. Проголошення ЗУНР. Акт злуки УНР і ЗУНР.
5. Причини поразки революції та уроки історії.

Література: основна № 1-6, 9, 18, 19; допоміжна № 9, 10, 14.

Тема 10. Україна в умовах утвердження тоталітарного режиму 1921-1939 рр.

1. Українські землі під владою Польщі (1921-1939 рр.).
2. Українські землі під владою Румунії(1921-1939 рр.). .
3. Українські землі під владою Чехословаччини(1921-1939 рр.).
4. Причини і наслідки Голодомору 1932-1933 рр.
5. Політичні репресії 30-х років ХХ ст.

Література: основна № 1-6, 7, 12, 18; допоміжна № 10, 12.

Тема 11. Україна в роки Другої світової війни 1939-1945 рр.

1. Радянський і національний партизанський рух в Україні.
2. Битва за Україну у 1943 р.
3. Україна на завершальному етапі війни (1944-1945 рр.)
4. Наслідки Другої світової війни для України.
5. Голокост євреїв і людяність у нелюдський час.
6. Україно-польські відносини наприкінці війни.
7. Злочин проти кримського народу 1944 р.

Література: основна № 1-6, 14, 18, 19; допоміжна № 10, 11.

Тема 12. Україна у післявоєнні десятиріччя та до її незалежності.

1. Радянізація західних областей України.
2. Ліквідація УГК церкви.
3. Діяльність УПА після завершення Другої світової війни.
4. Голод 1946-1947т рр.
5. Післявоєнні репресії.
6. Україна у складі СРСР після Другої світової та до середини 80-х рр. ХХ ст.
7. «Радянська людина» - історичний вимір.

Література: основна № 1-6, 18; допоміжна № 7, 10.

Тема 13. Україна – незалежна держава

1. Внутрішня і зовнішня політика президентів України.
2. Прийняття Конституції України.
3. Економічні процеси на початку ХХІ ст.
4. Інтеграційні процеси на початку ХХІ ст.
5. Помаранчева революція.

6. Україна в пошуках європейської ідентичності.

Література: основна № 1-6, 18, 19; допоміжна № 10, 13.

Завдання для самостійної роботи

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу. Для виконання завдань самостійної роботи вам необхідно зробити конспект нижчезазначених питань. Кожне питання має бути ґрунтовно висвітлене в обсязі не менше двох сторінок рукописного тексту.

1. Взаємозв'язок історії з юридичними дисциплінами.
2. Видатні історики України та їх здобутки.
3. Хрещення Русі політична кон'юнктура чи духовний вимір..
4. Створення Української греко-католицької церкви та її генеза.
5. Теорії походження козацтва.
6. Від повстання до революції 1648-1657 рр.
7. Козацькі столиці та їх доля.
8. Українці в міжнародних відносинах першої половини ХІХ ст.
9. Політичне життя українців на початку ХХ ст.
10. Розстріляне Відродження та розгортання тоталітарної системи.
11. ОУН: причини розколу.
12. Українські інакодумці в часи «застою» та їх доля.
13. Причини розпаду СРСР.

Література: основна № 1, 2, 4, 7-9, 18-19; допоміжна № 2-4, 7, 12.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді рукописного есе обсягом до 5 сторінок за темою яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою погодженою з викладачем. При написанні есе доцільним буде скористатись порадами за посиланням: <https://zno.if.ua/?p=985>

Тематика есе:

1. Мандрівка історичними музеями України.
2. Сім чудес в історії України.
3. Десять видатних істориків України.
4. Історія мого роду.
5. Історія мого міста (села).
6. Стежками стоянок первісних людей на території України.

7. Храми давнього Чернігова.
8. Досягнення та прорахунки «першого козака» князя Святослава.
9. Давньоруська держава, Україна-Русь чи Київська Русь?
10. Десять видатних історичних постатей Київської Русі.
11. Збережені святині Київської Русі.
12. Хазари, печеніги, половці – сусіди чи вороги.
13. Мандруюмо Україною» (історичний путівник по історичним місцям доби ВКЛ і РП).
14. Пересопницьке Євангеліє – історія та значення.
15. Міжнародний саміт 1429 р. у Луцьку..
16. Берестецька унія 1596 р. – причини і значення.
17. Люблінська унія 1569 р. – причини і значення.
18. Українські землі у складі Великого князівства литовського.
19. Туристичний маршрут «Козацькими стежками».
20. Хто вони – характерники?.
21. Від степових розбійників до творців держави.
22. Десять видатних постатей України ХІХ ст.
23. Десять видатних діячів українського національно-визвольного руху 1917-1921 рр.
24. Симон Петлюра – фронтмен української історії першої половини ХХ ст.
25. Андрій Шептицький – оборонець української нації ХІХ-ХХ ст.
26. Ігорь Сікорський – відомий й невідомий.
27. Десять видатних битв Другої світової війни.
28. Велика вітчизняна чи радянсько-німецька війна?
29. Друга світова війна на історичних мапах.
30. Туристичний маршрут – слідами партизанів.
31. Українці – герої Другої світової війни.
32. Героїчні подвиги УПА.
33. Трагедії української історії.
34. Українська діаспора: причини виникнення, хвилі та значення.
35. Чорнобильська катастрофа – випадковість чи закономірність?
36. Десять українців, які змінили світ.
37. Європейська ідентичність України.
38. Подвиг українських кіборгів.
39. Історія національного гербу.

Порядок оцінювання

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в
Таблиці 1

Таблиця 1

№	Назва теми	Всього балів	Форма заняття та		
			Лекції (ведення конспекту)	Семінари (конспектування, питань, виступ, доповнення)	Практичні заняття
1	Тема 1: ВСТУП. Предмет і завдання курсу	5	1	4	-
2	Тема 2. Первісне суспільство.	5	1	4	-
3	Тема 3. Східні слов'яни і Київська Русь.	5	1	4	-
4	Тема 4. Південно-Західні землі Русі в період роздробленості (XIII – п.п. XIV ст.).	5	1	4	-
5	Тема 5. Україна під владою Литви і Польщі.	5	1	4	-
6	Тема 6. Національно-визвольна революція українського народу середини XVII ст.	5	1	4	-
7	Тема 7. Україна в другій половині XVII – XVIII ст.	5	1	4	-
8	Тема 8. Українські землі під владою Російської і Австрійської імперій в XIX ст.	5	1	4	-
9	Тема 9. Україна на початку XX ст. та національно-визвольні змагання 1917-1921 рр.	5	1	4	-
10	Тема 10. Україна в умовах утвердження тоталітарного режиму	5	1	4	-

	1921-1938 рр.				
11	Тема 11. Україна в роки другої світової війни 1939-1945 рр.	5	1	4	-
12	Тема 12. Україна у післявоєнні десятиріччя та до її незалежності.	5	1	4	-
13	Тема 13. Україна – незалежна держава	5	1	4	
Разом		65	10	36	0
Виконання завдань для самостійної роботи на написання есе		5			
Іспит		40			
Всього		100 балів			

За ведення конспекту лекцій нараховується 1 бал за кожну тему, що повністю відображена у вашому конспекті. Таким чином, за роботу на лекціях ви можете отримати до 9 балів. Нагадуємо, що під час лекцій та інших занять не припустимо відволікатись розмовами, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб. Запізнення на лекцію так само не припустимі, викладач залишає за собою право не допустити до заняття студента, що порушує дисципліну або запізнюється. Поважайте працю викладача, ваших товаришів по навчанню та себе – дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу. Ці ж самі правила поведінки поширюються й на інші форми занять (семінари, практичні). Користування гаджетами для доступу до мережі Інтернет припустиме лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача. Пропущені лекції слід відпрацювати переписавши конспект та продемонструвавши його викладачу, при цьому слід бути готовим відповісти на його питання за змістом лекції.

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- ваша присутність та повний конспект семінарських питань забезпечують вам 1 бал;

- для того аби отримати ще один бал слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);

- виступ із доповіддю на питання за планом семінарського завдання може принести вам ще один бал за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню;

- якщо, при виступі, ви проявите ґрунтовну підготовку, висловіте власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріпите її аргументацією, правильно відповісте на уточнюючі питання викладача то можете отримати ще 1 бал.

Таким чином ваша участь в роботі семінару може принести вам до 4 балів за одне заняття. Пропущений семінар відпрацьовується написанням конспекту всіх питань з плану заняття та відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Практичні заняття можуть принести вам по 2,5 бали за одне заняття за умови попереднього опрацювання матеріалів для підготовки до заняття й успішного виконання всіх завдань безпосередньо на самому занятті. Не виконання завдань знижує ваш бал пропорційно відсотку й рівнів складності завдань з якими ви не впорались. Ваша присутність без підготовки та нездатність впоратись із завданнями оцінюється 0 балів. Відпрацювання пропущених чи оцінених у 0 балів занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами для підготовки до практичного заняття та виконання завдань запропонованих викладачем (увага – завдання можуть відрізнитись від тих, що вирішували ваші одногрупники).

Самостійна робота оцінюється викладачем з розрахунку 0,5 бала за два повністю висвітлених в конспекті питання з вищенаведеного списку. За виконання завдань для самостійної роботи ви можете отримати до 2,5 бали.

Кожен курсант (студент, слухач) має до кінця жовтня написати та надати викладачу есе на тематику з запропонованого переліку або за власною темою узгодженою з викладачем. Успішне виконання цього завдання оцінюється в 5 балів. При цьому оцінка відбувається узагальненням балів за 5 критеріями: 1) грамотність та оформлення – 0,5 бала; 2) відповідність змісту темі – 0,5 бала; 3) структурна логічність – 0,5 бала; 4) аргументованість висновків – 0,5 бала; 5) оригінальність роботи та культура посилань на джерела – 0,5 бала.

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді усного заліку на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. На заліку викладач задає вам 4 питання з переліку наведеного нижче, кожна відповідь дає вам до 10 балів. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів то маєте право не здавати залік вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання до іспиту

1. Предмет, завдання та історіографія курсу «Історія України».
2. Становлення і розвиток людського суспільства на території України. Трипільці.
3. Формування державотворчих традицій на території України: кіммерійці, скіфи, сармати, античні міста-держави Північного Причорномор'я.
4. Походження слов'ян та їх розселення на території України.
5. Теорії походження Русі. Руська земля.
6. Формування централізованої держави на чолі з Києвом. Перші князі та їх політика.
7. Піднесення та розквіт Київської Русі. Володимир Великий та Ярослав Мудрий.
8. Запровадження християнства на Русі та його значення.
9. Київська Русь за князювання Ярославичів.
10. Русь-Україна у період політичної роздробленості: причини і наслідки.
11. Боротьба Русі-України з монголо-татарською навалою.
12. Галицьке та Волинське князівства у XI - XII ст.
13. Утворення Галицько-Волинського князівства. Князь Роман Мстиславич.
14. «Королівство Русі» Данила Галицького.
15. Галицько-Волинська держава в останній третині XIII - у першій половині XIV ст.
16. Культура України княжої доби (IX - XIV ст.).
17. Литовсько-Руська держава: формування, устрій, суспільно-політичні відносини.
18. Польська експансія на українські землі в другій половині XIV - у середині XVII ст. Люблінська унія.

19. Національно-культурний рух в Україні середини XIV - першої половини XVII ст.
20. Берестейська унія, її причини та наслідки.
21. Зародження українського козацтва: причини та сутність. Реєстрові козаки.
22. Запорізька Січ - вільна козацька республіка.
23. Українське козацтво в боротьбі з турецько-татарською експансією. Петро Сагайдачний.
24. Народні виступи проти Речі Посполитої під проводом Криштофа Косинського та Северина Наливайка.
25. Козацько-селянські повстання першої половини XVII ст.
26. Культура України XIV - першої половини XVII ст.
27. Причини та передумови національно-визвольних змагань українського народу під проводом Богдана Хмельницького.
28. Ліквідація польсько-шляхетського режиму в Україні в 1648 - 1649 рр. Становлення Української національної держави.
29. Воєнні дії між Україною і Польщею в 1650 - 1653 рр. Білоцерківський договір. Битва під Батогом.
30. Українсько-московська угода 1654 р., її причини та наслідки.
31. Розвиток Української національної революції в 1654-1657 рр.
32. Загострення кризи української державності у 1657 - 1663 рр. Гетьманування Івана Виговського та Юрка Хмельницького.
33. Розчленування України на Лівобережну та Правобережну. Павло Тетеря та Іван Брюховецький.
34. Боротьба гетьмана Петра Дорошенка за незалежність і територіальну цілісність Української держави.
35. Становлення Гетьманщини. Дем'ян Многогрішний та Іван Самойлович.
36. Гетьманування Івана Мазепи. Полтавська катастрофа.
37. Гетьман Пилип Орлик та його Конституція.
38. Обмеження політичної автономії України в першій половині XVIII ст.
39. Остаточна ліквідація автономного устрою України в другій половині XVIII ст.
40. Слобідська та Південна Україна в козацько-гетьманську добу.
41. Правобережні та західноукраїнські землі в другій половині XVII - XVIII ст. Гайдамацький і опришківський рух.
42. Культура України в другій половині XVII - XVIII ст.
43. Політика російського царизму на українських землях в першій половині XIX ст.
44. Соціально-економічне та політичне становище західноукраїнських земель у кінці XVIII - першій половині XIX ст.

45. Початки національного відродження у Наддніпрянській Україні у кінці XVIII - першій половині XIX ст.
46. Утворення Кирило-Мефодіївського братства та його діяльність. Тарас Шевченко.
47. Зростання національної свідомості в Західній Україні в першій половині XIX ст. «Руська трійця».
48. Революція 1848 р. та її вплив на розвиток західноукраїнських земель. Головна руська рада.
49. Культура України в першій половині XIX ст.
50. Україна в умовах російських реформ другої половини XIX ст.
51. Український національний рух в Російській імперії в другій половині XIX ст. Валуєвський та Емський укази.
52. Піднесення суспільно-політичного та національного руху на західноукраїнських землях у другій половині XIX ст.
53. Культура України в другій половині XIX ст.
54. Зростання організованості українського руху в Наддніпрянщині у 1900-1914 рр.
55. Радикалізація національно-визвольного руху в Західній Україні у 1900-1914 рр.
56. Україна в Першій світовій війні. Українські січові стрільці.
57. Утворення Української Центральної Ради та її діяльність.
58. Проголошення Української Народної Республіки. Війна Радянської Росії проти УНР.
59. Брестський мир. Вступ німецьких та австро-угорських військ в Україну. Розпуск Центральної Ради.
60. Українська Держава гетьмана Павла Скоропадського.
61. Діяльність Директорії УНР. Акт злуки УНР і ЗУНР від 22 січня 1919 р., його історичне значення.
62. Національно-визвольна боротьба на західноукраїнських землях в 1918-1919 рр. Українська галицька армія.
63. Поразка українських визвольних змагань 1917 - 1921 рр., її причини та наслідки.
64. Встановлення комуністичного режиму в Україні. Політика «воєнного комунізму».
65. Голод 1921-1923 рр. в Україні, його причини і наслідки.
66. Україна в роки нової економічної політики.
67. Створення Союзу РСР і Україна.
68. Національна політика більшовиків на українських землях у 20-30-ті роки.

69. Здійснення індустріалізації в Україні в 1930-ті роки. Утвердження тоталітарного режиму.
70. Запровадження антинародного колгоспного ладу в Україні.
71. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні: причини і наслідки.
72. Політичні репресії в Україні у 1930-х рр. ХХ ст.
73. Політика Польщі в Галичині та на Волині у 1920-30-х рр. ХХ ст.
74. Суспільно-політичний рух і національно-визвольна боротьба на західноукраїнських землях в період польської окупації (1920-1930-ті рр.). Діяльність політичних партій.
75. Створення та діяльність Організації українських націоналістів.
76. Становище українців Буковини між двома світовими війнами.
77. Українські землі під владою Чехословаччини. Проголошення незалежності Карпатської України.
78. Західноукраїнські землі в системі радянсько-німецьких договорів 1939 р.
79. Масові репресії сталінського режиму на західноукраїнських землях в 1939-1941 рр.
80. Початок німецько-радянської війни. Встановлення фашистського окупаційного режиму в Україні.
81. Рух Опору проти фашистської окупації в Україні.
82. Діяльність ОУН-УПА в роки Другої світової війни. Проголошення у Львові Акту відновлення Української держави (30 червня 1941 р.).
83. Визволення України 1944-1945 рр.
84. Труднощі післявоєнної відбудови в Україні. Голод 1946-1947 рр.
85. Соціально-економічні і політичні процеси в Західній Україні після Другої світової війни. Боротьба ОУН-УПА проти тоталітарного режиму.
86. Ідеологічний наступ комуністичного режиму в Україні після Другої світової війни (1945 - 1953 рр.).
87. Суспільно-політичне та економічне становище України в період хрущовської «відлиги».
88. Культурницьке шістдесятництво в УРСР, його передумови і наслідки.
89. Наростання кризових явищ у соціально-економічному житті України в другій половині 1960-х - середині 80-х років.
90. Посилення реакції в політичному та національно культурному житті України в другій половині 1960-х - у середині 80-х років.
91. Дисидентський рух в Україні.
92. Суперечливість «перебудовних» процесів в Україні. Чорнобильська катастрофа та її наслідки.

93. Зростання суспільно-політичної активності населення України наприкінці 1980-х на початку 1990-х років. Виникнення нових політичних партій та рухів.
94. Від Декларації про державний суверенітет України до референдуму про її незалежність.
95. Україна в період утвердження національної державності.
96. Проблеми соціально-економічного та політичного реформування українського суспільства. Прийняття нової Конституції.
97. Діяльність України на міжнародній арені після проголошення незалежності.
98. Українська національна символіка та її походження (герб, прапор, гімн).
99. Суспільно-політичне і культурне життя української діаспори.
100. Зовнішня і внутрішня політика українських президентів: здобутки і прорахунки.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Аркас М. Історія України-Русі / М. Аркас. – К.: Вища школа, 2014. – 456 с.
2. Багалій Д. Нариси історії України / Д. Багалій. – К., 2013. – 510 с.
3. Багацький В.В., Кормич Л.І. Історія України / В.В.Багацький, Л.І.Кормич. – К.: Алерта, 2013. – 412 с.
4. Бакалець О.А. Історія України / О.А.Бакалець. – К.: Кондор, 2013. – 400 с.
5. Бойко О.Д. Історія України. – К.: Навчальний посібник / О.Д. Бойко. – К.: Академвидав, 2013. – 686 с.

6. Борисенко В. Курс української історії / В.Борисенко. – К.: Либідь, 2014. – 550 с.
7. Воронянський О.В. Історія України. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О.В.Воронянський. – К.: Издательство: Парус. – 2015. – 544 с.
8. Грушевський М. Ілюстрована історія України / М.Грушевський. – К., 2013. – 610 с.
9. Гунчак Т. Історія України. ХХ ст. / Т.Гунчак. – Львів, 2015. – 290 с.
10. Гуржій О. Українська козацька держава в другій половині ХVІІІ ст.: кордони, населення, право / О.Гуржій. – К., 2016. – 215 с.
11. Ісаєвич Я Д. Братства та їх роль в розвитку української культури ХVІ–ХVІІІ ст. / Я.Д.Ісаєвич – К., 2016. – 390 с.
12. Конквест Р. Жнива скорботи. Радянська колективізація і голодомор / Р. Конквест. – К., 1992. – 230 с.
13. Котляр М. Давньоруська держава / М. Котляр. – К., 2006. – 290 с.
14. Котляр М., Кульчицький С. Довідник з історії України / М.Котляр, С.Кульчицький. – К., 2016. – 315 с.
15. Кормич Л.І. Історія України / Л.І.Кормич – К.: Кондор, 2010. – 388 с.
16. Крип'якевич І. П. Богдан Хмельницький / І.П. Крип'якевич – Львів, 1990. – 150 с.
17. Крип'якевич І. П. Галицько-Волинське князівство / І.П. Крип'якевич. – К., 2014. – 180 с.
18. Мицик Ю.А., Бажан О.Г., Власов В.С. Історія України / Ю.А.Мицик, О.Г.Бажан, В.С.Власов. – К.: Вид. дім: «Києво-Могилянська академія», 2014. – 595 с.
19. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / С.Плохій. – Харків, 2018. – 496 с.

Допоміжна:

1. Андрущенко В. Л., Федосов В. М. Запорізька Січ як український феномен / В.Л. Андрущенко, В.М.Федосов. – К.: Заповіт, 1995. – 174 с.
2. Баран В. Давні слов'яни / В. Баран. – К.: Наукова думка, 1998. – 345 с.
3. Веселова О. М. Голодомори в Україні, 1921–1923, 1932–1933, 1946–1947: Злочини проти народу / О.М. Веселова. – К.; Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 2000. – 274 с.
4. Видатні постаті в історії України ІХ–ХІХ ст.: Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети / В. І. Гусев, В. П. Дрожжин, Ю. О. Калінцев та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 360 с.

5. Визволення України: Велика Вітчизняна війна: 1941–1945: Хронологічний довідник / В. А. Дрозд та ін. – К.: Парламентське вид-во, 1999. – 136 с.
6. Голод 1932–1933 років на Україні: очима істориків, мовою документів. – К.: Політвидав України, 2015. – 605 с.
7. Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація? / І.Дзюба. – К.: КМ Асодеміа, 1998. – 276 с.
8. Історія України в особах: Литовсько-польська доба / О. М. Дзюба, М. В. Довбищенко, Я. Д. Ісаєвич та ін. – К.: Україна, 1997. – 272 с.
9. Крип'якевич І.П. Історія українського війська / І.П. Крип'якевич. – Львів: Світ, 1999. – 704 с.
10. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. по-сіб. / В. М. Литвин, В. І. Гусєв, А. Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища школа, 2014. – 430 с.
11. Кентій А. В. Українська повстанська армія в 1942–1943 рр. / А.В. Кентій – К.: Ін-т історії України НАН України, 1999. – 287 с.
12. Костюк Г. О. Сталінізм в Україні (Генеза і наслідки): Дослідження і спостереження сучасника / Г.О.Костюк. – К.: Смолоскип, 2015. – 508 с.
13. Напередодні. Україна на рубежі тисячоліть. Експертні оцінки / Л. Бентковська та ін. – К.: Український вимір, 2015. – 175 с.
14. Солдатенко В. Ф. Українська революція. Історичний нарис: Монографія / В.Ф.Солдатенко. – К.: Либідь, 1999. – 976 с.
15. Смолій В. А., Степанков В. С. Українська національна революція XVII ст. (1648–1676 рр.) / В.А.Смолій, В.С.Степанков // Україна крізь віки: В 15 т. – К.: Альтернативи, 1999. – Т. 7. – 351 с.
16. Толочко О. Київська Русь / О.Толочко. – К.: Наукова думка, 2014. – 368 с.
17. Україна: XX століття: У 2-х книгах / В. Литвин, В. Смолій, М. Шпаковський. – К.: Альтернативи, 2002.
18. Шаповал Ю. Україна 20–50-х років XX ст.: сторінки ненаписаної історії / Ю. Шаповал. – К., 2013. – 250 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> - бібліотека ім. В. Вернадського
2. <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> - бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т.Шевченка
3. <http://www.gilan.uar.net/nasu/hiuass.html> -Інст-т української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського
4. Грицак Я. Формування модерної української нації XIX-XX ст. / Я. Грицак // <http://history.franko.lviv.ua/>

5. Мицик Ю. А., Бажан О. Г., Власов В. С. Історія України / Ю. А. Мицик, О.Г. Бажан, В. С. Власов. – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008 // http://www.ebk.net.ua/Book/history/mitsyk_iu/
6. Субтельний О. Україна: Історія / О. Субтельний. – Київ : Либідь, 2013. – 720 с. // <http://studentbooks.com.ua/content/view/448/49/>
7. Яковенко Н. Нариси з історії України. З найдавніших часів до кінця XVIII ст. / Н.Яковенко // <http://history.franko.lviv.ua/>